

Struiken niet meer terugsnoeien en bomen planten in het Diemerpark? Meer ruimte voor sport activiteiten? De veiligheidsremmen in het grootste park van Amsterdam kunnen een tandje minder.

Een blik over de Akkerswade laat een afwisseling tussen vegetatie en dieren zien

TEKST: LIENEKE KOORNSTRA
FOTOS: LEEN PAUWELS

Geen monsters in het Diemerpark

‘Nee, gij zult niet... dat was eigenlijk de standaardreactie als mensen met ideeën kwamen wat betreft de inrichting van het Diemerpark.’ Aan het woord is Jacques de Jong, adviseur bodem, grond en ontwikkeling, werkzaam bij de Gemeente Amsterdam. In het Waterzuiveringsgebouw waar hij een deel van zijn werktijd doorbrengt, hangt een tekening van wat hij noemt: ‘De doos van Pandora’. Over de complete afvalberg uit de zestiger jaren is een soort schoenendoos aangebracht, bestaande uit zestig centimeter dikke cementbentonieten schermwanden en een schermdeksel van trisoplast, met daaroverheen verschillende zandlagen. ‘De struiken die er inmiddels groeien, worden nog altijd teruggesnoeid tot een bepaalde hoogte. Er zou er maar eens eentje omwaaien en een gat veroorzaken in de onderliggende trisoplastlaag, waarna stormmateriaal vrij komt te liggen en in geval van een hoge grondwaterstand een fontein ontstaat en het water ongecontroleerd vrijkomt. Maar hoe erg is het als op minder vervuilde plekken water omhoog borrelt?’

Chinese Muur

‘Omdat er snel met de bouw van IJburg moest worden begonnen, is er destijds overgereguleerd met het inpakken van de aangrenzende vuilstortplaats’, stelt Jacques. ‘De plek waar chemisch afval werd gedumpt, bevindt zich aan de oostkant van het Diemerpark, bij het meertje. Daar ligt echt gemeen spul, zoals zuurteer. Terecht geldt hier het allerhoogste veiligheidsregime. De giftort betreft 20% van de totale oppervlakte van het Diemerpark. Maar het hele park wordt op dezelfde manier behandeld. En dat hoeft dus niet.’ Jacques wijst naar een andere tekening, een plattegrond van het Diemerpark. De omtrek van het park is gemarkeerd met een rode lijn. ‘Hier loopt de schermwand’, zegt hij. ‘Deze Chinese Muur, zoals we hem hier noemen, bevindt zich in de meeste gevallen onder de fietspaden. Het

is veel te zwaar geschut. Overall om het park heen groeit riet. Onder die rietkraag hoopt zich dood plantenmateriaal op, waardoor veenvorming ontstaat. Vervuiling blijft hangen in veen en kan daardoor niet in de buiten gelegen omgeving naar binnen dringen. Het afval in de overige 80% van het Diemerpark is niet schoon, maar van hetzelfde soort als op honderden andere stortplaatsen in Nederland. De situatie daar rechtvaardigt alle buisjes, pijpjes, putjes en verboden niet, de rietkraag is afdoende. Monsters zullen er echt niet naar boven komen. De veiligheidsremmen kunnen een tandje minder.’

Vos of hond

‘Onze nieuwe insteek is mee te kijken naar wat kan in plaats van meteen met een nee te komen. We gaan faciliterend werken, afhankelijk van de maatschappelijk gewenste invulling’, vervolgt Jacques. ‘Valt de keus op uitbreiding van de sportvelden en de parkeerplaatsen, dan was het eerst altijd ‘ho, ho’ van onze kant, want we moeten wel bij de putjes kunnen. Maar die putjes zullen gaandeweg beduidend minder worden. En als de keus ten gunste van de natuur uitpakt? Niemand hoeft het hart ervoor vast te houden dat een zeearend misschien door de trisoplast pikt. Voordat de stortplaats werd afgedekt, leefden er allerlei dieren, alle chemische troep ten spijt. De plek kende de grootste ringslangpopulatie. Natuur heeft het meeste baat bij rust. Trimtoestellen zijn leuk voor mensen, niet voor onge-repte natuur. Je kiest voor de vos of voor de hond, voor groen of voor kunstgras.’ Hij benadrukt dat er vanuit het beheer van de verontreiniging op termijn minder belemmeringen en meer mogelijkheden zijn voor het verder vormgeven aan een mooi park.

Groene wig

VVD-wethouder Eric van der Burg die de portefeuilles Zorg en Welzijn, Sport en Recreatie,

Ouderen, Ruimtelijke Ordening en Grondzaken beheert, heeft in de raadscommissie aangegeven voor meer sportvelden in het Diemerpark te zijn, zij het wel met de aantekening niet voor meer parkeerplaatsen te zijn. Met zijn insteek bedient hij echter één gebruikersgroep. Het Algemeen Bestuur van Stadsdeel Oost beoogt een breder draagvlak en wil herhaling van claimen en protesten door voorstanders van natuurbehoud voorkomen. Daarom vinden er consentkringsgesprekken plaats met verte-

‘Het Diemerpark kent de grootste biodiversiteit van alle Amsterdamse parken’

genwoordigers van de betrokken organisaties en enkele belanghebbende IJburgers, waaronder een hondenbezitter. Landschapsarchitect en stedenbouwkundige Johan Vlug: ‘Bij de aanleg van IJburg is destijds bepaald dat het Diemerpark in voldoende groen moest voorzien. Het park maakt deel uit van de ecologische hoofdstructuur van Amsterdam, het vormt een van de groene wiggen. Het is een uniek park met een binnenduinlandschap. De bebouwing nabij dit park rukt almaar verder op en de bebouwing wordt steeds intensiever. Op het Haveneiland zijn er 80 woningen per hectare, op het Centrumeiland worden dat er 100 en voor de Sluisbuurt 150. Daarbij worden op het niveau van de halve toekomstige wijk IJburg (inclusief het Zeeburgereiland en de nieuwe eilanden van fase 2) geen plannen gemaakt voor structurele voorzieningen. Een klein veldje waar je een balletje kunt trappen, komt niet tegemoet aan de nog steeds toenemende behoefte aan sportaccommodaties. Als we over vijftig jaar nog vogels, insecten, konijnen en vossen willen zien, is het zaak zuinig te zijn op het weinige groen dat het Diemerpark nog biedt.’

Sportvelden beter inpassen

‘Het Diemerpark is geen onderdeel van de ecologische hoofdstructuur, maar ligt er wel tegenaan’, zegt Evert Jan de Vries, algemeen bestuurslid van de hockeyclub AHC IJburg. Als bewijs laat hij het van de Gemeente Amsterdam afkomstige document zien Toekomst van het Diemerpark. ‘Het was een vuilnisbelt die moest worden heringericht met een combinatie van natuur, recreatie en sport. Voor sport is 89.000 m² ingepland, de helft daarvan is nu ingevuld. Onze aanvankelijke insteek was dat we hier op IJburg een compacte goed draaiende hockeyclub zouden hebben met een gezellig verenigingsleven. Maar we worden geconfronteerd met de groei van de stad. De gemeente stelt vast hoeveel ruimte er nodig is voor sport. Daarbij verschilt de norm per stadsdeel. In een erg verstedelijkt stadsdeel, bijvoorbeeld in Amsterdam Centrum, valt de voor sport gereserveerde ruimte onder de norm. Daardoor komt er meer druk te liggen op stadsdelen die buiten de ring liggen, maar daar heeft IJburg geen last van, want wij voeren een postcodebeleid. Wij hebben hier zo’n 4500 kinderen en met de toenemende bouwontwikkelingen worden dat er alleen maar meer. Ik gun kinderen dat ze kunnen bewegen.’ Evert Jan heeft er zeker oren naar om het sportpark beter in te passen in de omgeving. Hij noemt het aanplanten van bomen rond de hockey- en voetbalvelden en het vervangen van de huidige verlichting. ‘Led-lampen hoeven niet op te warmen en af te koelen. De lichtbakken zullen dan minder lang aan staan.’ Een toekomstige verhuizing van een van beide sportverenigingen naar bijvoorbeeld IJburg 2, ziet Evert Jan wel zitten. ‘Maar zo lang op deze

Een winters Diemerpark

Uitstraling

‘Het probleem is dat de gemeente te kort aan sportvelden inplant’, stelt Kees Lakerveld, voorzitter van de vereniging Vrienden van het Diemerpark. ‘Met de mond wordt beleden dat er ruimte moet worden gecreëerd voor sport, maar het mag niets kosten. Daarom is de focus opnieuw op het Diemerpark gericht.’ Hij pakt er enkele tekeningen bij van de omstrede plek. ‘Het hele park is 90 hectare, daarvan neemt het sportpark 10% in. Dat lijkt misschien niet veel, maar de sportvelden hebben een enorme uitstraling naar de omgeving. Denk aan zaken als licht, geluid, zichtlijnen, verlies natuurwaarden en parkeren. Uitbreiding van de velden houdt volgens de norm uitbreiding van de parkeerplaatsen in. Dat zullen er een stuk of veertien zijn. Normen over groen zijn er ook. Per woning wordt uitgegaan van 75 m²

kelijk zijn.’ Kees haalt een zwaarlijvig boek uit de kast, getiteld Structuurvisie Amsterdam 2040. Over het Natuurdeel Diemerpark (dit is het volledige Diemerpark minus het huidige sportpark) vermeldt het dat het niet mag ‘opgevuld raken met andere functies of andersoortige groenfuncties zoals volkstuinen en sportparken. Intensieve recreatievormen en recreatie niet primair gericht op de natuur, zijn niet toegestaan.’

Grootste biodiversiteit

Kees steigert bij het idee om naar het Diemerpark te kijken als een vuilnisbelt die wordt herontwikkeld. ‘Het Diemerpark kent de grootste biodiversiteit van alle Amsterdamse parken. Daar moeten we zuinig op zijn. Daarom is het zaak volop aandacht te besteden hoe het sportpark kan worden ingepast in de omgeving. Denk aan aanpassing van de huidige verlichting, aan bomen en grondwallen langs de sportvelden. Op het moment dat er twee velden bij komen mag daar ook enige compensatie tegenover staan in de vorm van een betere bescherming van de ARK-zone. Deze belangrijke ecologische zone maakt ook deel uit van het Diemerpark. Aanplant van prikstruiken verhindert dat mensen en honden daar de zaak verstoren zodat vogels er ongestoord kunnen broeden en de vos er ook overdag kan komen. Het is belangrijk goed te kijken waar mensen de hond kunnen uitlaten en dan niet op een plek met van die klunzige paaltjes eromheen, dat ziet er niet uit.’

Advies

Op 13 november vond er een bewonersbijeenkomst plaats, waarin de toekomst van het Diemerpark centraal stond. De belangstelling bleek groot. Gesproken werd aan de hand van de consentmethode, zodat alle aanwezigen zich konden uitspreken. Unaniem was de waardering voor het ruige en stille karakter van het Diemerpark, waarvan de naam weliswaar doet denken aan een stadspark, maar dat veel meer een wild ogend gebied is. Als belangrijkste knelpunt kwamen de hockey- en voetbalvelden ter sprake waarin vooral de door Johan Vlug, Evert Jan de Vries en Kees Lakerveld verwoorde zaken veelvuldig werden aangestipt. De bewonersinput wordt meegenomen in de consentkringsgesprekken met vertegenwoordigers van de betrokken organisaties en enkele belanghebbende IJburgers. In december 2017 of januari 2018 zal het stadsdeelbestuur op eigen initiatief een advies over het park uitbrengen aan het college van B&W. <

Het unieke binnenduinlandschap van het Diemerpark

locatie nog gevoetbald en gehockeyd wordt, kunnen we terrein winnen met een gezamenlijk clubhuis. Ik heb een zoon die voetbalt en twee dochters die hockeyen, thuis gaan ze ook gewoon met elkaar om.’ De huidige kunstgrasvelden laten plaatsmaken voor natuurvelden vindt hij geen goed idee, al kan in die laatste een merel wél een worm uit de grond pikken. ‘Er zijn drie keer zoveel natuurvelden nodig om het huidige aantal kinderen nog te kunnen laten voetballen en hockeyen. Een kunstgrasveld kan veel efficiënter worden gebruikt.’

openbaar groen. Amsterdam haalt die norm bij lange na niet. Van de vier grootste steden bezit Amsterdam het minste groen per woning: 32 m².’ Opnieuw wijst Kees op een tekening van het Diemerpark. ‘Het gebied tot aan de theaterheuvel beslaat inclusief de thans bestaande sportvelden veel meer dan de voor het sportpark ingeplande 89.895 m². Als daar nog twee sportvelden worden aangelegd, zal dat voor de toekomst nog steeds onvoldoende zijn. Op termijn zal hoe dan ook verhuizing van een van de beide sportclubs naar IJburg 2 noodza-